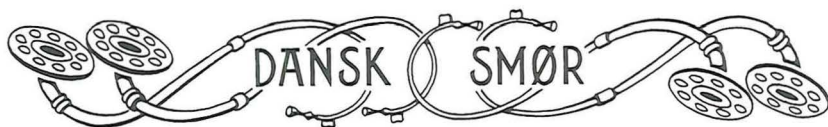

Geologen og lurmærket

af Gunni Jørgensen

Lov nr. 163 af 19. marts 1991 lyder i al sin enkelthed som følger: Lov om ændring af lov om tilvirkning og forhandling en gros m.m. af mejeriprodukter.

Lovændringen medførte blandt andet, at Staten nu kunne overdrage administrationen af det internationalt kendte og hidtil statsejede kvalitetsmærke, **Lurmærket**, til Mejeribrugget. Denne handling skønnedes - i følge dagspressen - at svare til en gave til en værdi af et to-cifret millionbeløb. Men hvad har det med geologi at gøre? Ikke spor! Bortset fra at det netop var en geolog, der omkring århundredeskiftet arbejdede utrætteligt for at få indført dobbeltluren som kvalitetsmærke for danske mejeriprodukter, en kendsgerning, som vist de fleste geologer i dag næppe er vidende om, ligesom hans navn nok er ukendt for de fleste: Harald Nicolai Faber, en mand med store faglige og menneskelige kvaliteter.

Harald Faber, der blev født i Odense 7. juli 1856, blev i 1881 cand.polyt. fra Polyteknisk Lærestalt med eksamen i 'Anvendt Naturvidenskab'.

Allerede i sin studietid havde Faber sin gang i Mineralogisk (nu Geologisk) Museum, der dengang havde til huse i Nørregade. Her varetog han modtagelse og afsendelse af geologisk materiale.

Han havde også lejlighed til at foretage indsamlinger selv, især kridtforsteninger fra Faxe og Saltholm, blandt andet eksemplarer af det søpindsvin, der senere af palæontologen J.P.J.Ravn fik navnet *Cassidulus faberi*.

Samme år, 1880, som han blev ansat som andenassistent på museet, besvarede han Universitetets prisopgave om teorierne for de ældste krystalline bjergarters dannelsesmåde og fik accessit ('sølvmedalje') for sin afhandling. Desuden skrev han en lille afhandling om jernet på Disko i Vestgrønland og tilsluttede sig K.J.V. Steenstrups opfattelse, at jernet er af tellurisk oprindelse, og altså ikke meteorjern, som hævded af svenskeren Nordenskjöld.

Faber forestillede sig naturligvis en videre løbebane inden for geologisk forskning. Da der i 1881, efter den kunstnerisk begavede Andreas Kornerups tidlige død, blev et docentur i jordbundslære ved Landbohøjskolen ledigt, søgte han dette, men måtte lide den skuffelse, at stillingen gik til F.A. Tuxen, der var landbrugskandidat, assistent ved Landbohøjskolens kemiske laboratorium og havde vikarieret for Kornerup under dennes sygdom. Tuxens geologiske forudsætninger var dog på dette tidspunkt påviseligt mangelfulde, og det udviklede sig til en skarp polemik i dagspresse og pjecer mellem Faber og Tuxen. Skuffelsen fik Faber til at opgive sine drømme om en karriere som geolog, og han fratrådte sin stilling ved museet i maj 1882.

Han satsede nu på sin ingeniøruddannelse. En kort tid var han voluntør på Odense Sukkerfabrik, hvorefter turen gik til Amerika, hvor han blev ansat som kemisk ingeniør på Kryolith-Soda fabrikken i Philadelphia. Efter et par års forløb tog han til London, hvor han fra 1884-88 bestred en stilling som kemiker ved Dairy Supply Comp. Herved fik han kontakt til landbruget. Den tidligere geolog blev i 1888 Danmarks landbrugskonsulent i England og var fra 1917 til sin fratræden i 1931 dansk statskonsulent i London.

I England arbejdede Faber utrætteligt på gennem kemiske analyser at forsvare det danske smør mod beskyldninger om forfalskning og på at beskytte det mod, at andre lande hæftede betegnelsen 'dansk smør' på deres egne, ringere produkter. Yderligere bidrog han til at forbedre de danske produkter ved overfor producenten at påpege de mangler, der fra tid til anden måtte dukke op.

Han var som nævnt en ivrig forkæmper for indførelsen af Lurmærket til beskyttelse og som garanti for danske mejeriprodukter, og i 1906 blev loven om Lurmærket endelig vedtaget i Danmark.

Faber var på mange måder optaget af sine medmenneskers ve og vel, blandt andet som kirkeværg og i styrelsen for velgørende institutioner. Han var varmt interesseret i den danske koloni i London og skrev en bog om 'koloniens' historie. Da Society of Danish Civil Engineers stiftedes, blev han valgt som formand og var midtpunkt i mangt et hyggeligt samvær.

Men geologien og Mineralogisk Museum glemte han aldrig. I sine ferier forskellige steder i England indsamlede han forsteninger, især kridtforsteninger, som han, efter at have ladet engelske palæontologer gennemgå materialet, sendte hjem til museet. For egne midler købte han desuden en omfangsrig og værdifuld samling tertiærforsteninger, som han ligeledes skænkede museet, 'som

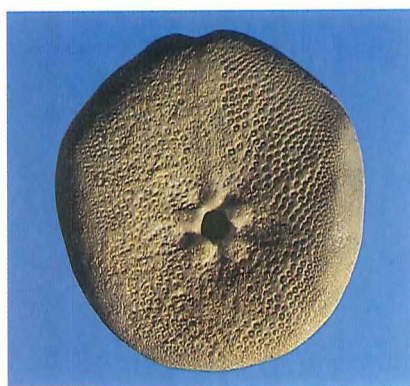
jeg i sin tid var stolt af at arbejde ved', som han skrev til Ussing, den daværende bestyrer.

Da den 860 meter dybe boring, der fandt sted i 1894-1907 på Grøndals Eng på Frederiksberg afslørede en større mægtighed af kridtaflejringerne end forventet, udarbejdede han på grundlag af den danske beretning en artikel på engelsk om boringens resultater.

I 1931 tog Faber sin afsked som statskonsulent. Han hædredes for sin mangeårige indsats for det danske mejeribrug med Dannebrogordenens Storkors samt med en livsvarig hædersgave.

Faber flyttede nu til København, hvor han skrev et par afhandlinger om saltopløsninger i hulheder i granit. I 1936 blev han livsvarigt medlem af Dansk Geologisk Forening.

Den 25. november 1943 døde Harald Faber. En usædvanlig livsbane var slut.

Et eksemplar af Cassidulus faberi, som i øvrigt er samlet af Harald Faber selv på Saltholm. Eksemplaret opbevares nu på Geologisk Museum.

Søpindsvinet er set fra oven, fra undersiden og endelig bagfra.

Søpindsvinet er ca. 4 cm bredt. Foto: Jan Aagaard.

